MONUMENTEN INVENTARISATIE PROJECT

Ten geleide

Het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) is een landelijk opgezet project met het doel om in betrekkelijk korte tijd - 5 jaar - een inventarisatie te verkrijgen van bouwkunst en stedebouw uit de periode 1850-1940. De uitvoering van het project wordt verzorgd door de provincies. In Gelderland heeft de provincie de Stichting MIP-Gelderland opgericht, die belast is met de uitvoering van het project.

In Gelderland wordt het MIP uitgevoerd conform de Gelderse streekplanindeling: Midden-Gelderland, Oost-Gelderland, Veluwe en Rivierenland. Binnen deze inventarisatiegebieden wordt per gemeente geïnventariseerd.

Het eindprodukt, waarover de gemeenten de beschikking krijgen, bestaat uit 3 rapporten, te weten een regiobeschrijving, een gemeentebeschrijving en een inventarisatierapport.

In de regiobeschrijving wordt op hoofdlijnen een schets gegeven van ontwikkelingen die bepalend zijn geweest voor de ruimtelijke kwaliteit, i.c. bouwkundige en stedebouwkundige karakteristieken, uit de periode 1850-1940 in het inventarisatiegebied. Het betreft veelal ontwikkelingen en karakteristieken die behalve van lokaal belang ook een boven-lokaal belang vertegenwoordigen.

In de gemeentebeschrijving, die kan worden beschouwd als een verfijning die betrekking heeft op een deel van het grondgebied van de regiobeschrijving, worden op beknopte wijze de voornaamste historisch-geografische, sociaal-economische, bouwkundige en stedebouwkundige ontwikkelingen uit de periode 1850-1940 weergegeven.
In dit verband dient hoofdstuk 4.5. *Karakterisering geïnventariseerde bebouwing* afzonderlijk te worden genoemd. Het betreft een hoofdstuk dat als "schakel" fungeert tussen het beschrijvende en het inventarisatiegedeelte, te weten het inventarisatierapport.

Het inventarisatierapport voorziet in een beknopte weergave per gemeente van de gebouwde omgeving uit de periode 1850-1940 in de vorm van objecten en complexen op basis van de uitgewerkte MIP-formulieren.

Hoewel de 3 rapporten afzonderlijk kunnen worden gelezen, verdient het aanbeveling het inventarisatiegedeelte niet los te zien van het beschrijvende gedeelte en omgekeerd.

GEMEENTEBESCHRIJVING

GEMEENTE BEUNINGEN

INHOUDSOPGAVE

Blz.

1. INLEIDING 3

2. BODEMGESTELDHEID EN GRONDGEBRUIK 5

3. INFRASTRUCTUUR 7

4. NEDERZETTINGSSTRUCTUUR 9

4.1. Algemeen

4.2. Functionele ontwikkelingen
- periode 1800-1850
- periode 1850-1900
- periode 1900-1940

4.3. Stedebouwkundige structuur:
- Beuningen
- Ewijk
- Weurt
- Winssen
- Verspreide bebouwing

4.4. Ontwikkelingen na 1940

4.5. Karakterisering geïnventariseerde bebouwing

4.6. Typologie uitbreidingen gemeente Beuningen 1850-1940

4.7. Bijzondere gebieden

GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN/BIBLIOTHEKEN, KAARTMATERIAAL EN LITERATUUR 18

1. INLEIDING

De gemeente Beuningen bevindt zich in het inventarisatiegebied Midden-Gelderland, en heeft een oppervlakte van 4.473 hectare.
De gemeente Beuningen bestaat uit de gelijknamige hoofdkern en de kern Weurt. Sinds 1980 zijn Winssen en Ewijk aan Beuningen toegevoegd.
De noordgrens van de gemeente wordt bepaald door de Waal, de westgrens door de Hoekgraaf en de Broekse Leigraaf, de zuidgrens door de Nieuwe Wetering.
De gemeente Beuningen grenst aan de gemeenten Dodewaard, Valburg, Nijmegen, Wychen en Druten (zie afb. 1, 1a).
Tussen 1850 en 1940 heeft de bevolking zich nagenoeg verdubbeld. Tot ver in de 20e eeuw vormde de landbouw het hoofdmiddel van bestaan. dE oprichting van enkele steenfabrieken en bedrijven heeft hier weinig aan veranderd. Van belang is tevens het op Nijmegen gericht forensisme, dat steeds grotere vormen aanneemt. De aanleg van het Maas-Waal-Kanaal in 1928 c.a. is hoofdzakelijk van belang geweest voor de gemeente Nijmegen.
Op 1 januari 1988 telde de gemeente Beuningen 20.885 inwoners.

Afbeelding 1
Gemeente Beuningen anno 1866

PROVINCIE GELDERLAND. GEMEENTE BEUNINGEN.

1866. Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

2069 Bunders. 1650 Inwoners.

Afbeelding 1a
Gemeente Ewijk ca. 1865-1870

2. BODEMGESTELDHEID EN GRONDGEBRUIK

Zo'n 200.000 jaar geleden hebben de Rijn en de Maas door de Gelderse Vallei - een bekken ten noordwesten van de Over-Betuwe - gestroomd. Gedurende de Saale-ijstijd hebben de grote rivieren hun stroombedding in westelijke richting verplaatst, omdat het landijs de weg naar het noorden onmogelijk had gemaakt. Pas na het afsmelten van de ijsmassa's (zo'n 120.000 jaar geleden) heeft de Rijn zijn noordwaartse afstroming kunnen hervatten. Ofschoon de landijsmassa's gedurende de Weichsel-ijstijd Nederland niet hebben bereikt, is de Rijn opnieuw in westelijke richting gaan afstromen. In het arctische klimaat zijn de rivierbeddingen drooggevallen.

Aan het eind van het Weichselien (ca. 12.000 jaar geleden), heerste wederom een koud klimaat. Uit het Maasdal waaiden grote hoeveelheden and noord- en oostwaarts over het in het Saalien gevormde laagterras. Na de koude periodes voerde de Waal grote hoeveelheden sediment aan, die als oeverwallen en stroomruggen langs de huidige oevers worden aangetroffen. Als gevolg van doorbraken die regelmatig plaatsvonden vormden zich overslaggronden. Achter de stroomruggen vormden zich de komgronden.
In de gemeente Beuningen treffen we langs de zuidelijke oever van de Waal oeverwallen, stroomruggronden en overslaggronden aan, die deel uitmaken van een strook die begint bij Nijmegen en eindigt in de gemeenten West Maas en Waal en Tiel. Achter de oeverwallen, stroomrug-gronden en overslaggronden bevinden zich de komgronden. De uiteinde-lijke vorming van de uiterwaarden is pas in de 2e helft van de 19e eeuw beëindigd (zie afbeelding 2).

Het grondgebruik inde periode 1850-1940 heeft betrekking op stroomrug- en overslaggronden, de komgronden en de uiterwaarden. De stroomrug- en overslaggronden lenen zich voor akkerbouw en tuinbouw. Ze zijn oorspronkelijk bebost geweest. Als gevolg van ontginningsactiviteiten rond 1850 zijn deze bossen verdwenen. Akkerbouwprodukten zijn: aardappelen, rogge, haver en tabak. De boomgaarden leveren vele soorten fruit op. De komgronden en de uiterwaarden zijn als grasland in gebruik. De uiterwaarden waren tevens geschikt voor de kleiwinning ten behoeve van de baksteenindustrie.

De akkers op de stroomruggronden zijn blokvormig verkaveld. De in de richting van de komgronden aangelegde bouwlandpercelen, alsmede de in de komgronden aangelegde graslandpercelen zijn strookvormig.
Loodrecht op de Oude Wetering en Nieuwe Wetering zijn verschillende afwateringskanalen gegraven op min of meer gelijke afstand van elkaar (Hoekgraaf, Krukse Wetering, Steegse Graaf, Ooigraaf, Steenwijkse Graaf, Steeggraaf, Hutgraaf, Schaapswetering).
Het in 1928 gegraven Maas-Waal-Kanaal is eveneens van belang voor de afwatering. De bewoningsconcentraties bevinden zich op de stroomrug-gronden en overslaggronden. Het betreft Beuningen, Ewijk, Winssen en Weurt. Vanwege de beperkte breedte van de stroomruggronden, de aanwezigheid van grootgrondbezit en de geringe bodemkwaliteit, heeft clustering van bewoningsconcentraties niet plaatsgevonden. In de komgrondgebieden werd tot het midden van de 19e eeuw geen permanente bewoning aangetroffen.

Afbeelding 2
Geomorfologische kaart gemeente Beuningen

3. INFRASTRUCTUUR

Op de stroomruggronden en overslaggronden bevinden zich de belangrijkste verbindingswegen. De Koningstraat gold als belangrijkste verbindingsweg in het noordelijke deel van het Land van Maas en Waal. Weurt, Beuningen en Ewijk waren via de Koningstraat met elkaar verbonden. De Koningstraat is mogelijk Laat-Romeins. Een aantal post-karolingische 'overloopgeulen' snijdt de Koningstraat onder een min of meer schuine hoek. Het betreft in Weurt de Jonkerstraat, in Beuningen de Reekstraat, Hogewaldstraat en Wilhelminalaan. In Winssen zijn de Leeghstraat en Notaris Stephanus Roesstraat, eveneens post-karolingische 'overloopgeulen', zoals vermoedelijk ook het geval is met de Julianalaan in Ewijk. Als veedriften gaven zij toegang tot de broek- en komgronden.
Behalve de Koningstraat was de Waalbandijk, waarvan het tracé in de 14e eeuw is aangelegd, een belangrijke doorgaande verbinding. Vanaf die tijd ontwikkelde zich in het gebied achter de dijk een wegenpatroon dat de voormalige overloopgeulen met de dijk verbond.
De Van Heemstralaan vormt de huidige belangrijkste doorgaande verbinding. Vanaf Weurt tot Beuningen volgt het globaal de oude Koningstraat. Vanaf Beuningen volgt het globaal het tracé van de oude stoomtram via Ewijk en Winssen richting Afferden. De stoomtram Maas en Waal dateert van 1902-1934. In de loop van de jaren '20 van deze eeuw werden de eerste autobussen ingezet.

De Waalbandijk dateert uit de 14e eeuw. De voetveren Ewijk-Herveld, Beuningen-Slijk-Ewijk en Beuningen-Oosterhout zijn alle buiten bedrijf gesteld. Het Maas-Waal-Kanaal (1928) en de aanleg van de Nieuwe Waalhaven, vormen een belangrijke schakel in het scheepvaartverkeer met Limburg en het zuiden. Aan de Waal bevinden zich diverse laad- en loskaden.

Afbeelding 3
Gemeente Beuningen, belangrijkste wegen omstreeks 1940

4. NEDERZETTINGSSTRUCTUUR

4.1. Algemeen

Vanaf de 9e eeuw werden de nederzettingen in de gemeente Beuningen al schriftelijk vermeld. Vanaf de 14e eeuw werden de komgronden ontgonnen. Het Huis te Weurt dateert vermoedelijke uit de 17e eeuw. In Beuningen kwamen diverse (half)adellijke huizen voor, zoals Huis de oude Tempel en de Blankenburg. Van deze laatste resteert alleen nog het torentje (ca. 1900). In Winssen stond Huis Winssen. Aan het eind van de 17e eeuw kwam de tabaksteelt tot ontwikkeling.

4.2. Functionele ontwikkelingen

Periode 1800-1850
In het begin van de 19e eeuw had de gemeente Beuningen een sterk agrarisch karakter. Er werden 2 steenfabrieken opgericht. Verder is sprake van enige ambachtelijke bedrijvigheid.

Periode 1850-1900
De 2 steenfabrieken in Beuningen zijn de belangrijkste werkgevers gebleven. Tijdens het hoogtepunt van de baksteenfabricage in Beuningen (ca. 1870/1920) is het inwonertal van Beuningen 2 maal zo sterk toegenomen als dat van Ewijk (zie afbeelding 4).

Afbeelding 4
Bevolkingsontwikkeling gemeente Beuningen 1850-1940
(indexcijfers: 1850, 3.295 inwoners gemeente Beuningen, vm. gemeente Beuningen 1.503, vm. gemeente Ewijk, 1.792 inwoners = 100)

Ondanks het belang van de baksteenindustrie bleef de gemeente haar agrarisch karakter behouden. De landbouwcrisis in het laatste kwart van de 19e eeuw kwam dan ook hard aan. Na 1880 nam de tabaksteelt af. Ewijk maakte in deze periode niet de bevolkingsgroei van Beuningen door. In de landbouw verschoof de nadruk naar de vee- en de fruitteelt. De afzet van fruit naar Nijmegen heeft voor Beuningen ingrijpender consequenties gehad dan voor Ewijk, gezien de omvang van het boomgaardareaal in Beuningen. Desalniettemin profiteerde ook Ewijk van de groeiende vraag naar fruit, in de vorm van een appelsiroopfabriek. Tegen het eind van de 19e eeuw vestigden zich nog een boterfabriek en een maalderij in de gemeente Beuningen.

Periode 1900-1940
In 1901 kreeg Ewijk ook een steenfabriek. Met de baksteenfabricage ging het na de eeuwwisseling echter bergafwaarts. In 1932 viel zelfs de gehele productie stil. Velen trokken naar Nijmegen, hetzij als migrant, hetzij als forens. Van een eigen nijverheidsontwikkeling kan feitelijk pas na 1920 gesproken worden, wanneer naast de steenfabrieken ook andere fabrieken opgericht worden, zoals een klompenfabriek, en een jamfabriek.
Met de aanleg van de Van Heemstraweg (vanaf 1927) over een deel van het tracé van de Koningstraat en het tracé van de stoomtram, de aanleg van de nieuwe Waalhaven - deels op Weurts grondgebied - en de aanleg van het Maas-Waal-Kanaal (1928), braken nieuwe tijden aan; het toenemend belang van de ontwikkelingen in Nijmegen voor Beuningen.

4.3. Stedebouwkundige structuur
Zwermen van verspreide bebouwing met aanzet tot aaneensluiting evenwijdig aan en loodrecht op de richting van de stroomrug, bepaalden de nederzettingsstructuren in de gemeente Beuningen in het midden van de 19e eeuw. De nederzettingen bleven van elkaar gescheiden als gevolg van de aanwezigheid van landgoederen. Met de aanleg van de Van Heemstraweg ontstond een ontwikkeling waarbij het accent kwam te liggen op de oost-west gerichte oriëntatie en traden de kernen uit hun isolement.

Beuningen
De nederzettingsstructuur van Beuningen wijst op het aaneengroeien van 2 kernen, waarvan de één midden op de stroomrug nabij het Huis Blankenburg ligt, en de ander op de zuidrand van de stroomrug bij Liende. Hier liggen de verbindingswegen - met bebouwing - naar de oude concentraties en rondom de Polder Beuningen. De oude veedriften en overloopgeulen vormen nog steeds belangrijke verbindingswegen.
Verspreide bebouwing met een zekere concentratie kwam voor rond De Liende en het Hoge Wald en rond het gebied Molenstraat, Schoolstraat, Wilhelminastraat. In de periode 1850-1940 vond verdichting plaats langs de bestaande wegen, met name langs de Schoolstraat, de Tempelstraat en de Kloosterstraat.

Ewijk
Ewijk bestaat eveneens uit 2 oudere bewoningsconcentraties, waarvan de midden op de stroomrug gelegen concentraties later aaneengroeiden tot hoofdkern Ewijk en de aan de zuidkant van de stroomrug gelegen concentraties Alst en Elt. De verbindingswegen tussen de oude concentraties op de stroomrug zijn al voor het midden van de 19e eeuw van bewoning voorzien. Het gaat hier met name om de Vordingstraat, de Klaphekstraat en de Hoogstraat, nu deels de Julianastraat te Ewijk. In de periode 1850-1940 verdichtte zich de bebouwing langs eerder genoemde straten.

Weurt
Weurt strekte zich uit langs de voormalige Koningstraat. Ten westen van het centrum bevindt zich het Huis te Weurt, dat tot 1873 een belemmering vormde voor de uitbreiding. In de periode 1850-1940 is de aanleg van de Van Heemstraweg, deels over het tracé van de oude Koningstraat, bepalend geweest voor Weurt.
Verdichting vond nog plaats langs de Pastoor V.d. Marckstraat (oude Koningsweg), de Rijksstraat en de Kerkstraat, maar de aanleg van de hier in zuidelijke richting afbuigende Van Heemstraweg en de aanleg van het Maas-Waal-Kanaal sloten de kern af. Dit is de reden voor het ontstaan van bebouwing in deze periode aan de zuidzijde van de Van Heemstraweg, namelijk langs de Postkantoorstraat.

Winssen
De verbindingswegen tussen de oude concentraties op de stroomrug zijn al voor het midden van de 19e eeuw van bewoning voorzien. Het gaat hier om de Leeghstraat, de Molenstraat en de Notaris Stephanus Roesstraat. In de periode 1850-1940 werden de Molenstraat en Stephanus Roesstraat dichter bebouwd en kreeg de Geerstraat aan weerszijden bebouwing. Langs de Van Heemstraweg ontwikkelde zich verspreide bebouwing met verdichting nabij de kernen.

Verspreide bebouwing
Buiten de kernen kent de gemeente Beuningen een open, landelijke structuur. In de komgronden, langs de voormalige veedriften komt sporadisch agrarische bebouwing voor. Pas na 1950 trad hierin verandering op als gevolg van verbeterde drainagetechnieken.
In de uiterwaarden komt verspreide bebouwing voor in de vorm van steenfabrieken.

4.4. Ontwikkelingen na 1940
De aanleg van de Van Heemstraweg is pas in 1959 voltooid. Nadat het Beuningse deel reeds kort na de Tweede Wereldoorlog was opgeleverd. Vanaf de jaren '70 doorsnijden de A73 en de A50 de gemeente Beuningen. Toen werd ook de Waalbrug bij Ewijk gebouwd. Deze wegen hebben de oorspronkelijke nederzettingsstructuur van Beuningen nagenoeg in tact gelaten. Ook de naoorlogse nieuwbouw van deze groeigemeente heeft hieraan weinig veranderd. De nieuwbouw vond in Ewijk, Beuningen en Weurt vooral ten zuiden van de Van Heemstraweg plaats.

4.5. Karakterisering geïnventariseerde bebouwing

Wonen
In de gemeente Beuningen treffen we uit de periode 1850-1940 enkele gebieden aan met karakteristieke bebouwing in de categorie wonen, te weten een aantal 20e eeuwse villa's langs de Van Heemstraweg met ondermeer eclecticistische en Jugendstil elementen. Sommige villa's vertonen een T-vormig grondplan. Ook kleinere woonhuizen uit dezelfde tijd komen langs de Van Heemstraweg voor. Twee binnendijkse dubbelwoonhuizen in Beuningen zijn oorspronkelijk bedoeld als woning voor steenfabrieksarbeiders.

Werken
De karakteristieke bebouwing van de gemeente Beuningen in de categorie werken bestaat voornamelijk uit boerderijen, vooral buiten de dorpskernen gelegen. Deze boerderijen zijn van het hallehuistype met langs-, resp. dwarsdeel. Enkele boerderijen zijn voorzien van een mansardekap. Als afgeleide vorm van de hallehuisboerderij komt de T-boerderij voor. Sommige hebben voorhuizen met een villa-achtige allure als gevolg van de streng symmetrisch ingedeelde voorgevel. Langs de Waal treft men de "Eerste Electrische Waalsteenfabriek Staartjeswaard" aan van het ringoventype met bazenwoning en arbeidershuisjes te Beuningen en de "Bunswaard" van het vlamoventype met bazenwoning te Weurt, beide buitendijks. Het in traditionalistische stijl opgetrokken pand van olie-import "Gedo" treffen we aan aan de Van Heemstraweg, eveneens te Weurt.

Infrastructuur
Langs de Waal bevindt zich nog in elk dorp een dijkmagazijn. In Winssen treffen we een gemaaltje met sluis aan. Langs het Maas-Waal-Kanaal te Weurt bevindt zich een schippershuis, dat is gebouwd kort na de aanleg van het kanaal (1928).

Maatschappelijke voorzieningen
In een aantal dorpskernen worden kerken aangetroffen met pastorie en begraafplaats en enige kloosters. In Ewijk bevindt zich een driebeukige pseudobasilicale kerk, in Winssen de driebeukige schijnbasilicale kerk uit 1938, en de N.H. kerk met T-vormig grondplan (van oorsprong een zaalkerkje). De R.K. bijzondere school bevindt zich eveneens in Winssen.

TYPOLOGIE UITBREIDINGEN BEUNINGEN 1850-1940

TOPOLOGIE UITBREIDINGEN BEUNINGEN 1850-1940

4.6. Typologie uitbreidingen gemeente Beuningen 1850-1940

Toelichting bij kaart 1

Type aanduiding	Type-omschrijving	Bijzondere gebieden
Andere aanduidingen		
- Lineaire ontwikkelingen		
	- functie: gemengd of wonen	**1. Weurt**
	- niet-planmatige en planmatige ontwikkelingen	**2. Beuningen**

4.7. Bijzondere gebieden

De term bijzonder gebied wordt gehanteerd voor gebieden die zijn gebouwd of aangelegd in de periode 1850-1940. Bij de beoordeling is de criterialijst (zie blad 17) gehanteerd volgens de zgn. "MIP-handleiding". Hierbij zijn grotere samenhangende (stede-)bouwkundige structuren bekeken. Bij de bouwkundige inventarisatie zijn samenhangende bouwkundige complexen aangegeven.
Dat in de gemeente geen of weinig bijzondere gebieden voorkomen, zegt niets over de schoonheid of opbouw van de gemeente.

1. Weurt; Pastoor Van der Marckstraat, Kerkstraat, Dijkstraat en gedeelte dijk

De Pastoor Van der Marckstraat met bebouwing en de daarop loodrecht staande Kerkstraat en Dijkstraat vormen met de dijk de weinig veranderde structurerende elementen van de nederzetting Weurt. Door de aanleg van de Van Heemstraweg en het Maas-Waal-Kanaal is het gebied enigszins geïsoleerd gelegen.
Het deel van de lineair bebouwde Koningstraat (de tegenwoordige Pastoor Van der Marckstraat) met de Kerkstraat, Dijkstraat en de dijk met het dijkmagazijn vormen een gave eenheid.
Hoewel een structuur als die van dit deel van Weurt in het rivierenland niet zeldzaam is, moet het zeldzaam genoemd worden dat in de periferie van de stad Nijmegen nog een weinig aangetast gebied met alle structurerende kenmerken van de oorspronkelijke nederzetting aanwezig is.

Belangrijk voor de Kerkstraat zijn de voorhuizen van 2 villa's met een T-vormig grondplan, deze zijn in neoclassicistische stijl uitgevoerd. In de richting van de dijk bevindt zich de driebeukige basilicakerk in neogotische stijl van C. Franssen met pastorie uit 932 van de hand van Ch. Estourgie en begraafplaats, langs de Pastoor Van der Marckstraat de R.K. Schoolstichting (klooster en school) en de R.K. Jongensschool, beide van rond 1900.

2. Beuningen; gebied begrensd door de Van Heemstraweg, Schoolstraat, Molenstraat en de bebouwing aan weerszijden van de Dorpssingel

Eén van de 2 oorspronkelijke aanzetten tot de kern Beuningen, waarbij door de samenhang tussen de twee kerken, pastorieën, woonbebouwing, kerkhof en beplanting een stedebouwkundig geheel is ontstaan, die uitstraling heeft op de totale nederzetting.
Het gebied heeft enkele ingrepen gekend (o.a. een schoolgebouw) doch als totaal is het nog gaaf.

De bebouwing in dit gebied bestaat o.a. uit 2 villa's met Jugendstil-invloeden, een huis van rond 1900, een T-boerderij en de N.H. kerk (die tezamen met de pastorie een T-vormig grondplan vormt), welke de driebeukige basilicale kerk in neogotische trant van C. Franssen met 19e eeuwse pastorie en begraafplaats omringen.

CRITERIA VOOR DE AANDUIDING BIJZONDERE GEBIEDEN

Gebied 1 : Weurt

Gebied 2 : Beuningen

		1	2
I.	Intrinsieke stedebouwkundige kwaliteit, zoals:		
	1. kwaliteit van het ruimtelijk concept;	+	+
	2. betekenis vanwege de verkaveling/inrichting/ voorzieningen;	+	+
	3. betekenis vanwege architectonische/architectuurhistorische kwaliteit;		
	4. betekenis vanwege specifieke vorm voor specifieke functionele ontwikkelingen (b.v. havengebied, city-ontwikkeling, sportpark)		+
II.	Bijzondere historische betekenis, zoals:		
	1. structuur, bestemming of verschijningsvorm, verbonden met en duidelijk uitdrukking gevend aan een specifieke politieke, culturele, geestelijke, sociale, economische of algemeen historische ontwikkeling;		±
	2. betekenis voor de geschiedenis van de ruimtelijke ordening en voor de ontwikkeling van het stedebouwkundig denken;		
	3. betekenis vanwege de innovatieve waarde of pioniersfunctie (type, motief, datering)		
III.	Stedebouwkundige betekenis in ruimere omgeving, zoals:		
	1. betekenis als onderdeel van een groter geheel		+
	2. betekenis vanwege ruimtelijke relaties met de omgeving;		
	3. betekenis vanwege markering van het stadsbeeld, als ruimtelijke of functionele dominant in een groter geheel of als representant van een groter geheel	±	+
IV	Gaafheid (van de in I t/m III genoemde kwaliteiten)	+	+
V	Zeldzaamheid (van de in I t/m III genoemde kwaliteiten)	+	+

GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN/BIBLIOTHEKEN/KAARTMATERIAAL EN LITERATUUR

Archieven en bibliotheken

* Rijks Archief in Gelderland
* Gemeente Beuningen
* Katholieke Universiteit Nijmegen, faculteitsbibliotheek Beleidswetenschappen
* Stichting Arnhemse Openbare en Gelderse Wetenschappelijke Bibliotheek
* Bibliotheken Provincie Gelderland

Afbeelding

*	Afbeelding 1	Gemeente Beuningen omstreeks 1866
*	Afbeelding 1a	Gemeente Ewijk ca. 1865-1870
*	Afbeelding 2	Geomorfologische kaart gemeente Beuningen
*	Afbeelding 3	Gemeente Beuningen, belangrijkste wegen omstreeks 1940
*	Afbeelding 4	Bevolkingsontwikkeling gemeente Beuningen 1850-1940
*	Kaart 1	Typologie uitbreidingen gemeente Beuningen 1850-1940
*	Kaart 1a	Typologie uitbreidingen kern Beuningen 1850-1940

Geraadpleegd kaartmateriaal

* Topografische kaart 1/25.000, 1/50.000, diverse jaargangen
* Rivierkaart 1/10.000, circa 1915
* Topografische en Militaire Kaart 1/25.000, 1850-1864
* Kaartenboek van Gelderland 1843
* J. Kuyper, Gemeenteatlas van Gelderland, 1868, Leeuwarden 1970

Literatuur

* Atteveld, J.A. van, *Iets uit de geschiedenis van Ewijk-Winssen*, Ewijk, 1950

* Barones van der Borch tot Verwolde-Swemle, E.C., *De Doddendaal te Ewijk*, 1975

* E.T.I., *De landbouw in Maas en Waal*, 1949

* Luyten, J., *Streekoriëntatie van het Rijk van Nijmegen*, Tilburg

* Nillesen, J.A., Eynden, J. v.d., *Sociaal-economisch structuuronderzoek der gemeente Ewijk*, Arnhem/Nijmegen, 1956

* Pons, L.J., *De geologie, de bodemvorming en de waterstaatkundige ontwikkeling van het land van Maas en Waal en een gedeelte van het Rijk van Nijmegen*, Den Haag, 1957

* Schulte, A.G., *Rijk van Nijmegen*, Den Haag, 1982

* Voort, W.J.M. van der, *Reconstructie van een oude kade tussen Winssen en Beuningen (Rijk van Nijmegen), in: Historisch Geografisch Tijdschrift, 1986*

* Vries, J. de, *Het forensisme in de gemeente Beuningen*, Utrecht, 1955

Oosterbeek, 1991

Stichting MIP-Gelderland
Oranjeweg 60
6861 BL OOSTERBEEK
tel. 085 - 336 326